

TYSMANS, Angela (eigenlijk Maria A.) C. (Hemiksem 19 december 1890 – Dendermonde 1 april 1985). Echtgenote van Lodewijk Dosfel.

Verbleef tijdens de Eerste Wereldoorlog in Engeland en volgde in Leeds cursussen politiek-economische wetenschappen. Tysmans studeerde na de

Eerste Wereldoorlog aan de pas opgerichte Katholieke Vlaamse Hogeschool voor Vrouwen in Antwerpen. Via haar leraar Jules Persyn maakte zij in 1920, in het kader van steun aan gevangen activisten, kennis met Dosfel. Zij huwde hem op 6 september 1922 te Hemiksem. Drie jaar later overleed de 44-jarige Dosfel.

Tysmans kwam tot de V.B. via de katholieke Vlaamse meisjesbeweging, waarvan zij in haar geboorteplaats een afdeling stichtte. Later werd zij leidster van de gouw Antwerpen. Na haar huwelijk hielp zij haar man bij diens publicaties, onder meer over de Vlaamse strijd in Ierse bladen en bij vertalingen van werken in verband met de Ierse vrijheidsstrijd. In 1924 publiceerde zij een geschiedenis van *De Katholieke Vlaamsche Meisjesbeweging*. Twee maanden na de dood van haar echtgenoot volgde zij Julia Putman op als voorzitter van de Katholieke Vlaamsche Landsbond voor Meisjes, die later de Vlaamsche Landsbond voor Rooms-Katholieke Vrouwen en Meisjes en nog later de Dietsche Bond voor Vrouwen en Meisjes Ik Dien zou heten. Zij bleef algemeen voorzitter van 1926 tot 1944. Tevens was zij hoofdredactrice van *Gudrun*, het

Angela Tysmans in 1932. Tysmans was tussen 1926 en 1944 algemeen voorzitter van de Katholieke Vlaamsche Landsbond voor Meisjes, hoofdredactrice van *Gudrun* en vanaf 1927 hoofd van het tijdschrift *Jong Dietschland*. (AMVC)

blad van de beweging. Van 1927 af nam zij ook de leiding waar over het weekblad *Jong Dietschland*.

Na de bevrijding in 1944 werd Tysmans enkele maanden geïnterneerd, maar zonder proces weer vrijgelaten. Zij bleef nog actief door herlevende organisaties met raad en daad bij te staan en talrijke bijdragen te publiceren.

Tysmans, net als haar man principieel-katholiek, wilde de Vlaamse meisjesbeweging in de geest van Dosfel laten evolueren, met de heilige Lutgart als zinnebeeld. Zij zag de beweging als een middel tot nationale opvoeding. "De meisjes moesten leren," schreef zij in 1952, "hoe het bovennatuurlijke grondvest is op de natuur." Er bestond geen tegenstrijdigheid "tussen het nationale en het godsdienstige". De godsdienst steunt integendeel "in alles op het nationale als op zijn hechtste grondslag". Tysmans beriep zich op de erfenis van het activisme. Zij beschouwde, zoals zij het in voordrachten in 1930 en 1931 zei, "wat men gewoonlijk Groot-Nederland noemt, als het einddoel van ons streven". In haar opvattingen en in de beweging die zij leidde, hebben figuren als Cyriel Verschaeve, Robrecht de Smet en niet het minst pater Desiderius A. Stracke en Wies Moens invloed uitgeoefend. "Het nationalistisch standpunt en de Dietse strekking in de jeugdbeweging zijn ten zeerste gesteund en gevoed geweest door het proza van de uitstekende leraar Moens," schreef zij in 1958 in *Gudrun*. Tysmans beoogde echter ook de onafhankelijkheid van de meisjesbeweging tegenover de politieke partijen. Zij wilde steeds "de zuiverheid van de Vlaams-nationalistische idee" verdedigen. Bij gelegenheid van haar tachtigste verjaardag werd zij in 1970 door nationalistische kringen gehuldigd als "onze landsvrouw".

In 1967 gaf zij de **Volksunie** toelating om haar vormingscentrum naar Dosfel te noemen (**Dosfelinstituut**). In 1974 distantieerde zij zich van de partij (in een manifest waarvan zij medeondertekenaar was) vanwege het volgens haar te zwakke standpunt inzake de abortus-wetgeving. Tot haar dood was zij voorzitter van het Stracke-Noodfonds en steunde zij de rechtervleugel van de nationalistenvrijwilligers.

WERKEN: *De Katholieke Vlaamsche Meisjesbeweging*, 1924.

LITERATUUR: A. de Bruyne, *Lodewijk Dosfel 1881-1925. Kultuurflamingant, activist, nationalist*, 1967; – 'Mevrouw Dosfel 80', in *Dietsland-Europa* (november 1970); – K. Dillen, 'Voorbeeld in het jaar der vrouw, mevrouw Dosfel vijftachtig', in *Ter Waarheid* (januari 1976); – Joe (= J. de Troetsel), 'Mevrouw Angela Dosfel: "Kompromissen, een kruis in mijn leven!"', in 't *Pallieterke* (21 mei 1981).

ILLUSTRATIE(S), zie: *Jong Dietschland* (1927-1933; tweede links), katholieke Vlaamse meisjesbeweging.

GASTON DURNEZ*